

KOLEGIUM NAUK SPOŁECZNYCH I FILOLOGII OBCYCH POLITECHNIKI ŚLĄSKIEJ

Interdyscyplinarne seminarium naukowe:

„CZŁOWIEK WE WSPÓŁCZESNEJ NAUCE”

dr Grażyna Osika

Katedra Stosowanych Nauk Społecznych, Politechnika Śląska

Wikiverse - między *sacrum* i *profanum* świata zwizualizowanej informacji

Kiedy w 1747 Denis Diderot i Jean le Rond d'Alembert tworzyli koncepcję Wielkiej Encyklopedii zakładali, że ma się ona stać urzeczywistnieniem oświeceniowych wartości, ma zawierać usystematyzowany zbiór aktualnego stanu wiedzy. Z punktu widzenia paradygmatu oświeceniowego, encyklopedia miała być kluczowym narzędziem procesu, który Max Weber z czasem określił jako odczarowanie świata. Zamysł encyklopedystów towarzyszył również kolejnemu projektowi, stworzonemu w oparciu o nową technologię komunikacyjną, mowa o Wikipedii (2001), a także Wikiversie (2014) będącym jej zwizualizowaną wersją. Jednakże forma jaką przybierają informacje w Wikiversie sprzyja doświadczeniom zniuansowanym, otwierającym się na te aspekty rzeczywistości, które myśl oświeceniowa chciała wyrugować - odczarować. Na istotę widzialności Wikiversu wpływa interakcyjny interfejs, dzięki któremu wszelkie treści ukazują się niejako „na życzenie” odsłaniając jednocześnie sieć odnośników, odsyłających do kolejnych haseł, to jest znane z drukowanych wersji encyklopedii, jednakże w przypadku Wikiversu wybór odsyłacza skutkuje fizyczną zmianą obrazu, a ruch uwypukla tę transformację. Można powiedzieć, że wizualizowane „linkowanie” nachyla odbiór informacji na poszukiwanie powiązań między nimi, zdaje się sprzyjać przelamywaniu sfragmentaryzowanej wizji świata, bo zaczynamy fizycznie dostrzegać, że pomiędzy rozproszonymi informacjami istnieją połączenia – tj. relacje i związki. Informacje zaczynają się układać w znaczące wzory, zależności, symetrie. W sferze *profanum* może to prowadzić do zastępowania przyczynowej wizji rzeczywistości, korelacyjnością, natomiast w sferze *sacrum* – uwrażliwienia/wyczulenia na to, co Karl Jaspers nazywał szyframi absolutu, których dostrzeżenie budzi nadzieje, na obecności zupełnie innej – duchowej rzeczywistości.

Streszczenie wystąpienia w dniu 22 lutego 2018